

**Рейтинговий звіт CRST 001-003 short
про оновлення кредитного рейтингу та визначення рейтингу
надійності банківських вкладів (депозитів)**

Об'єкт рейтингування	ПАТ «КРИСТАЛБАНК»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	02.09.2016 р.
Дата оновлення:	19.09.2017 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA-
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу та визначення рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПАТ «КРИСТАЛБАНК» за 2015–2016 рр. та I півріччя 2017 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом «uaA» характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності означає чутливість до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтинг «4» – висока надійність. Банк достатньо надійний, але більш чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних чинників, ніж банк з рейтингом «5». Імовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу невелика.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу ПАТ «КРИСТАЛБАНК»

Дата:	02.09.2016	19.09.2017
Рівень кредитного рейтингу:	uaA-	uaA-
Прогноз:	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження

Історія рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «КРИСТАЛБАНК»

Дата	14.03.2017	19.09.2017
Рівень рейтингу	4	4
Рейтингова дія	визначення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «КРИСТАЛБАНК» підтримується:

- суттєвим обсягом високоліквідних активів;
- структурою ресурсної бази за джерелами залучення;
- прийнятною валютною структурою ресурсної бази та кредитного портфеля;
- диверсифікацією коштів суб'єктів господарювання та кредитного портфеля корпоративних клієнтів за видами економічної діяльності;
- прийнятною ефективністю діяльності фінансової установи;
- відкритістю та прозорістю банківського бізнесу.

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «КРИСТАЛБАНК» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками на тлі невисокого рівня резервування за кредитними операціями, що може негативно вплинути на показники ліквідності та капіталізації;
- суттєвим обсягом короткострокових ресурсів на тлі концентрації зобов'язань за основними кредиторами, що підвищує чутливість до ризику ліквідності;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники ПАТ «КРИСТАЛБАНК»

Показник	01.01.15	01.01.16	01.04.16	01.07.16	01.10.16	01.01.17	01.04.17	01.07.17
Активи, млн. грн.	762,30	618,64	815,44	484,51	606,63	861,26	950,51	879,23
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	112,87	513,43	592,87	320,76	371,31	657,78	721,41	643,60
Кошти клієнтів, млн. грн.	707,73	454,82	631,59	280,08	322,83	632,25	710,45	548,31
Власний капітал, млн. грн.	1,37	150,34	160,20	172,99	241,22	199,24	209,47	296,52
Доходи, млн. грн.	1,21	96,43	38,86	74,95	188,51	158,30	42,70	84,68
Витрати, млн. грн.	1,36	66,46	28,93	52,23	97,64	109,63	32,49	67,16
Чистий операційний дохід, млн. грн.	0,99	67,53	28,26	57,87	160,31	120,30	24,64	56,37
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	-0,15	36,57	9,93	26,37	110,50	58,77	12,47	21,61
Чистий прибуток, млн. грн.	-0,15	29,97 ¹	9,93	22,71	90,87	48,68 ²	10,21	17,52
Доходність активів (ROA) ³ , %	-	4,84	-	-	-	5,65	-	-
Доходність капіталу (ROE) ³ , %	-	19,93	-	-	-	24,43	-	-

¹ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 29,76 млн. грн.

² фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 48,68 млн. грн.

³значення на звітну дату

Резюме

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КРИСТАЛБАНК» (далі – ПАТ «КРИСТАЛБАНК» або Банк) є правонаступником усього майна, прав та зобов'язань ПАТ «ПЕРЕХІДНИЙ БАНК «КРИСТАЛБАНК», яке, згідно з рішенням засновника – Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 8 грудня 2014 року, є правонаступником визначених відповідно до плану врегулювання, затвердженого рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 13 жовтня 2014 року, активів (включаючи права за договорами забезпечення) та обов'язків за вимогами кредиторів (вкладників) за переданими зобов'язаннями ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ТЕРРА БАНК», зареєстрованого НБУ 18 жовтня 1996 року за номером 263.

Згідно з рішенням Комісії Національного Банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайта) платіжних систем №165 від 19 травня 2017 року Банку було присвоєно статус відповідальної особи Банківської групи. До складу Групи увійшли: ПАТ «КРИСТАЛБАНК», ПАТ «ЗНВКІФ «ЕРІДА МЕНЕДЖМЕНТ» та ТОВ «КУА «ГАРАНТІЯ». Контролерами Групи є пан Гребінський Леонід Андрійович та пані Гребінська Оксана Володимирівна.

Місцезнаходження Банку: Україна, 04053, м. Київ, вул. Кудрявський узвіз, буд. 2.

Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях.

Після втрати Банком статусу «перехідного банку» (в березні 2015 року) ПАТ «КРИСТАЛБАНК» почав динамічно розвиватися. Наразі Банк позиціонує себе на ринку банківських послуг як універсальний банк, що надає широкий спектр послуг. Обслуговування клієнтів здійснюється в головному офісі та у відділеннях, що є повноправними представниками Банку, провідниками єдиної банківської стратегії розвитку, засобом своєчасного оперативного обслуговування клієнтів, а також додаткового залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів. На початок II півріччя поточного року регіональна мережа Банку охоплювала 7 областей України й м. Київ та налічувала 22 відділення. У II півріччі минулого року кількість точок продажів збільшилася на 6 одиниць, а присутність Банку поширилася на 3 області; в I півріччі поточного року було відкрито одне відділення. Планом розвитку регіональної мережі на II півріччя передбачається відкриття 5 відділень та поширення присутності ще на 2 регіони.

Надання банківських послуг здійснюється з урахуванням інтересів кожного клієнта. Банк працює у сфері «швидкісних» грошових переказів «Money Gram». «Weslend», «ХАЗРИ», «Western Union», «INTEL EXPRESS». Розвиток карткового бізнесу будується на співпраці з міжнародною платіжною системою Master Card (афілійований член). Банк залучає на обслуговування як окремих фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання (зарплатні проекти та «Корпоративна платіжна картка»). Позичальники Банку мають можливість повернути кредитні кошти не тільки у відділеннях, а й скориставшись терміналами самообслуговування

«EasyPay». Термінали самообслуговування компанії-партнера налічують понад 5 500 пунктів та розміщені по всій території України.

Клієнтська база Банку, зважаючи на нетривалий період функціонування, є незначною, проте поступово розширюється.

Статутний капітал Банку формувалася грошовими коштами приватного інвестора (на виконання вимог чинного законодавства, НБУ та ФГВФО щодо формування статутного капіталу) та станом на 1 січня 2017 року складав 120,52 млн. грн. Єдиним власником Банку була фізична особа пані – Ленінг Марина Густавівна.

З метою приведення статутного капіталу Банку у відповідність до мінімально встановленого Законом України «Про банки і банківську діяльність» розміру та на виконання Стратегії розвитку ПАТ «КРИСТАЛБАНК» до 2021 року, Загальними зборами акціонерів 8 грудня 2016 року було прийнято рішення про збільшення статутного капіталу Банку на 80 млн. грн. за рахунок додаткових внесків шляхом приватного розміщення акцій. Нарощення обсягу статутного капіталу до 200 млн. грн. у I півріччі поточного року зумовило зміни у складі акціонерів. Наразі власниками істотної участі у статутному капіталі Банку є пані Ленінг Марина Густавівна, що володіє 50% акцій, пан Гребінський Леонід Андрійович та пані Гребінська Оксана Володимирівна, кожен з яких володіє 25% акцій.

Нарощенню власного капіталу Банку сприяла прибуткова діяльність. Якість власного капіталу ПАТ «КРИСТАЛБАНК» задовільна, показник адекватності капіталу високий. Разом з тим, у короткостроковій перспективі, на виконання вимог НБУ, Банк потребуватиме подальшого нарощення акціонерного капіталу.

Якість ресурсної бази ПАТ «КРИСТАЛБАНК» задовільна. В I півріччі 2015 року Банк виконав зобов'язання неплатоспроможного ПАТ «ГЕРРА БАНК»: вкладникам було виплачено близько 90% коштів, а Національному банку України – прострочену заборгованість за кредитом рефінансування. У травні, після отримання банківської ліцензії, Банк почав залучати кошти суб'єктів господарювання. Нарощення коштів фізичних осіб обмежувалося нетривалим періодом функціонування банківської установи (співвідношення вкладів фізичних осіб до регулятивного капіталу протягом першого та другого років функціонування має бути не більше ніж 50% та 100% відповідно). В I півріччі поточного року приріст коштів приватних клієнтів сягнув майже 40%.

За джерелами залучення, починаючи з II півріччя 2015 року, в клієнтському портфелі превалювали кошти суб'єктів господарювання, за строками користування залученими коштами – короткострокові кошти (перевищували 90%, у т. ч. кошти на поточних рахунках клієнтів – понад 4/5 портфеля). Зазначене позитивно позначається на вартості ресурсів, проте підвищує чутливість до ризику ліквідності. Основна валюта залучених коштів – національна (перевищує 87% портфеля), що нівелує чутливість Банку до валютно-курскових коливань. Кошти суб'єктів господарювання диверсифіковані за видами економічної діяльності, що нівелує чутливість до ринкового ризику.

Зважаючи на незначну клієнтську базу, актуальною є концентрація зобов'язань за основними кредиторами та депозитного портфеля – за основними вкладниками, що обмежує фінансову гнучкість Банку та підвищує чутливість до ризику ліквідності. Разом з тим, розширення клієнтської бази у I півріччі поточного року сприяло зниженню концентрації ресурсної бази.

Якість активів ПАТ «КРИСТАЛБАНК» задовільна. Зважаючи на структуру ресурсної бази за строками користування коштами та концентрацію за основними кредиторами, з метою нівелювання чутливості Банку до ризику ліквідності, основною складовою активів ПАТ «КРИСТАЛБАНК» є високоліквідні активи. В структурі останніх превалюють боргові цінні папери, емітовані НБУ, та ОВДП. На кореспондентському рахунку в НБУ кошти підтримуються в обсязі, достатньому для поточного обслуговування клієнтів та виконання власних зобов'язань.

Кредитна політика Банку є консервативною, проте діючі програми кредитування (фінансування оборотного капіталу й овердрафт для корпоративних позичальників та іпотечне кредитування приватних осіб) в I півріччі поточного року зумовили переформатування кредитного портфеля клієнтів. У корпоративному кредитному портфелі, як і раніше, за цільовим використанням превалюють кредити в поточну діяльність, кредитний портфель фізичних осіб кредитами на поточні потреби та іпотечними кредитами сформовано навіпіл. Приватні клієнти, як і раніше, кредитуються виключно в національній валюті, суб'єктам господарювання надавались кредити у ВКВ, проте питома вага валютної складової у кредитному портфелі не досягала 6%. За строками користування кредитними коштами превалює довгострокова заборгованість (формує майже 3/4 портфеля).

Актуальною для Банку залишається висока концентрація клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками, що зумовлює залежність Банку від їх фінансового стану та підвищує чутливість до кредитного ризику. Ситуація ускладнюється структурою забезпечення (переважно комерційна та житлова нерухомість). Ситуація пом'якшується диверсифікацією кредитного портфеля суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності.

Питома вага простроченої заборгованості за кредитами клієнтів станом на початок II півріччя поточного року становила 3,7%, проти 19,07% загального обсягу 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб, що свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості. Чутливість Банку до кредитного ризику є високою, проте частково нівелюється резервами на покриття збитків від зменшення корисності активів. Клієнтський кредитний портфель покривається сформованими резервами більше ніж на 10%. Враховуючи концентрацію кредитного портфеля за основними позичальниками, не виключено, що обсяг сформованих резервів може виявитися недостатнім для покриття ймовірних втрат у разі різкого погіршення фінансового стану одного або кількох позичальників. Ефективність діяльності є прийнятною, проте, зважаючи на ризики які приймає Банк, не виключено, що необхідність доформування резервів може чинити тиск на показники капіталізації.

Незначний обсяг коштів, інвестованих Банком в основні засоби, разом із незначним обсягом простроченої заборгованості в кредитному портфелі та суттєвим обсягом

інвестицій в боргові цінні папери, емітовані НБУ, та ОВДП, за умов суттєвого обсягу коштів на поточних рахунках клієнтів нівелює чутливість Банку до процентного ризику.

Обсяг загальних адміністративних витрат відносно валового доходу протягом аналізованого періоду мав тенденцію до підвищення, що насамперед зумовлено розширенням регіональної мережі, та станом на 1 липня поточного року є значним. На чистий операційний дохід від основної діяльності чинили тиск валютно-курсові коливання, проте спостерігалось зростання його обсягу. Прийнятна ефективність діяльності забезпечила можливість формування резервів на покриття збитків від зменшення корисності активів та отримання позитивного фінансового результату.

ПАТ «КРИСТАЛБАНК» виконує всі економічні нормативи НБУ та має запас позитивних відхилень. Разом з тим, враховуючи збереження складної економічної ситуації та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для Банку.

ПАТ «КРИСТАЛБАНК» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного ризику, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою. Нарощення обсягу кредитного портфеля підвищуватиме чутливість до ризику ліквідності.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «КРИСТАЛБАНК» враховує позицію на ринку, показники капіталізації та ліквідності, структуру та якість ресурсної бази, якість активів та показники ефективності діяльності.

Основні показники, що характеризують власну платоспроможність установи наразі перебувають на задовільному рівні, обсяг ринкового фондування (залучені ресурси, не пов'язані з власниками установи) є значним. На своєчасність повернення депозитних вкладів надалі значно впливатиме політика Банку щодо проведення активних та пасивних операцій, загальний стан фінансового ринку, операційне середовище, правове поле, а також загальна ситуація в економіці. Наразі операційне середовище залишається складним.

Стратегічна мета ПАТ «КРИСТАЛБАНК» – подальший розвиток банку як надійної універсальної кредитно-фінансової установи, що орієнтована на максимальне задоволення інтересів акціонерів та клієнтів.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПАТ «КРИСТАЛБАНК» підтверджено на рівні uaA–, прогноз «стабільний», рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) підтверджено на рівні «4».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

**Начальник відділу рейтингів банківських
установ**

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу ПАТ «КРИСТАЛБАНК», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16	01.01.17	01.04.17	01.07.17
Активи								
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	2,46	80,36	14,26	7,63	25,18	79,98	104,45	74,83
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	0,00	40,00	124,00	361,00	477,85	549,60	420,56
Кошти в інших банках	0,00	0,22	27,29	14,45	27,25	15,46	14,06	32,05
Кредити клієнтам	112,54	106,82	132,65	156,26	143,27	197,84	191,27	244,10
Цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові вкладення	6,76	6,64	6,67	7,44	9,05	12,10	12,28	12,11
Нараховані доходи	0,32	29,82	47,04	67,84	16,20	6,25	5,26	5,02
Резерви	0,00	0,00	-24,68	-20,01	-6,88	-24,71	-24,88	-26,39
Інші активи	640,22	41,55	0,77	4,16	43,57	96,49	98,46	116,95
Разом активів	762,30	265,41	244,00	361,77	618,64	861,26	950,51	879,23
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	40,54	40,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	0,00	0,00	24,64	117,39	382,10	546,30	580,11	429,20
Кошти фізичних осіб	707,73	71,65	74,64	70,69	72,71	85,95	130,33	119,11
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субординований борг	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	12,45	5,16	1,07	1,05	1,13	0,64	1,17	1,32
Інші зобов'язання	0,20	0,29	0,68	3,46	12,35	29,14	29,42	33,07
Разом зобов'язань	760,93	117,65	101,04	192,58	468,30	662,02	741,04	582,71
Власний капітал								
Сплачений статутний капітал	1,52	120,52	120,52	120,52	120,52	120,52	120,52	200,52
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,49	3,92	3,92
Результат минулих років	0,00	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15	28,27	74,51	74,51
Результати переоцінки	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,30	0,05
Фінансовий результат поточного року	-0,15	27,39	22,58	48,82	29,97	48,68	10,21	17,52
Разом власного капіталу	1,37	147,76	142,96	169,19	150,34	199,24	209,47	296,52

Дані звіту про фінансові результати ПАТ «КРИСТАЛБАНК», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16	01.01.17	01.04.17	01.07.17
Доходи								
Процентні доходи	0,55	32,66	56,65	85,71	59,45	97,10	30,50	59,55
Комісійні доходи	0,00	0,01	0,12	0,65	3,30	15,87	5,34	12,24
Результат від торговельних операцій	0,00	-0,01	0,02	0,09	0,43	8,68	0,82	2,01
Інші операційні доходи	0,66	4,71	15,78	16,75	33,11	36,38	6,04	10,73
Інші доходи	0,00	0,00	0,02	0,06	0,14	0,27	0,00	0,15
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходи	1,21	37,37	72,58	103,25	96,43	158,30	42,70	84,68
Витрати								
Процентні витрати	0,22	5,91	5,06	6,41	8,10	14,64	6,43	10,45
Комісійні витрати	0,00	0,38	0,39	0,42	0,56	1,61	0,82	1,52
Інші операційні витрати	0,00	0,24	11,89	13,24	20,10	21,49	10,81	16,19
Загальні адміністративні витрати	1,14	3,43	7,96	14,34	24,22	42,64	12,07	33,19
Відрахування в резерви	0,00	0,00	24,68	20,01	6,88	19,15	0,10	1,73
Податок на прибуток	0,00	0,01	0,01	0,01	6,60	10,10	2,26	4,09
Всього витрати	1,36	9,98	50,00	54,44	66,46	109,63	32,49	67,16
Фінансовий результат	-0,15	27,39	22,58	48,82	29,97	48,68	10,21	17,52